

„НИ ЛЪХ НЕ ДЪХВА НАД ПОЛЕНИ”

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

(анализ)

Лирическата миниатюра „Ни лъх не дъхва над полени”, е първата от 93-те творби поместени в стихосбирката „Сън за щастие”. Първата строфа рисува една природна картина, която съвсем осезаемо носи усещането за покой, за хармония, за безметежност и за чистота:

*Ни лъх не дъхва над полени,
ни трепва лист по дървеса,
огледва ведър лик небото
в море от бисерна роса.*

Паралелно на тази природна картина вторият куплет разкрива образа на човешката душевност:

*В зори ранил на път, аз дишам
на лятно утро свежестта...*

Тези първи два стиха на втора строфа разкриват природно-пластичното, което е сетивно доловимо, и се случва обективно, така че да може да бъде наблюдавано. Следващите два стиха от същата строфа:

*И милва ми душата бодра
за лек път охолна мечта.*

зазвучават субективно, те разказват за невидимите състояния на душата.

Природното и пластичното от една страна вече са наложени успоредно с преживяванията на лирическия субект от друга страна.

Или творбата заявява, че природното в нея е не само пейзаж, че то „говори” за душевното. Във втората строфа състоянието, е определено все още в канона на традицията-мечтата и младия човек за „лек път”.

Третата строфа обаче преминава тази граница, тук мечтата вече градира в „сън”, в откъсване от тривиалното и в пренасяне в селенията на фантастичното, нереалното, въображаемостта, в „реалността на недействителното”.

Животът като сън, като сбъдващ се блян, е видян в едно желание-предчувствие. В структурата на творбата то отново е осъществено чрез успоредно поставяне на външното, обективното („лек път”, „ясна вечер”), и вътрешното, субективното („на мойто щастие сънят”).

Животът като щастлив сън, животът като сбъдващ се блян е видян в едно желание-предчувствие. В поетическата структура на творбата то е образно осъществено отново чрез успоредно поставяне на външното, обективното („лек път”, „ясна вечер”) и вътрешното, субективното („на мойто щастие сънят”).

*За лек път, за почивка тиха
през ясна вечер в родний кът,
където ме с милувка чака
на мойто щастие сънят.*

Така двата природни образа от първата строфа - росата и небето (чистата роса, в която се оглежда небето) - се оказват свързани, от една страна, във взаимното отразяване-оглеждане. От друга, те са включени в едно второ, по-голямо „огледало” - отразявайки чистотата на първите очаквания на младата душа към живота. Двата символа на чистотата, земният (росата) и небесният (небето), разказват за чистотата на небесната човешка душа в нейното очакване на земните житейски срещи. Механизмът на отражението е функционален в цялата книга. На нивото на образите той изразява големия смисъл на текстовете - идеята за хармонията, в която нещата се отразяват едно в друго, създавайки умиротворена цялост.